

1Dmars

13D Avstand mellom punkt, linje og plan.

25

Vinkel mellom vektorer og mellom linjer.

"korteste vinkel mellom vektorene"

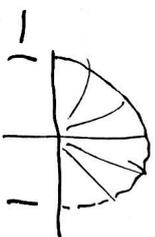

$$0^\circ \leq V \leq 180^\circ$$

$$\frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{a}| \cdot |\vec{b}|} = |\vec{a}| \cdot |\vec{b}| \cos(V)$$

$$\vec{a}, \vec{b} \neq \vec{0}$$

$$V = \arccos\left(\frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{a}| |\vec{b}|}\right)$$

parallele

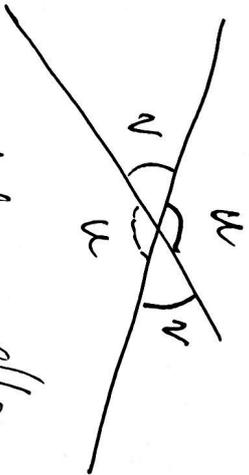
vinkelen mellom

$$u + v = 180^\circ$$

$$u, v \geq 0^\circ$$

den er 0

to (ikke-parallele)

vinkelen mellom
linjer er den
minste av vinklene u og v
vinkelen er mellom 0° og 90°

els To linjer i rummet

$$L_1 \begin{cases} x = 2t + 1 \\ y = -3t + 2 \\ z = 4t + 3 \end{cases}$$

$t \in \mathbb{R}$

$$L_2 = [1, 2, -2]s + [1, 2, 3] \quad s \in \mathbb{R}$$

De har retningsvektorer $\vec{v}_1 = [2, -3, 4]$ og $\vec{v}_2 = [1, 2, -2]$.

Vinkelen mellem retningsvektorerne v :

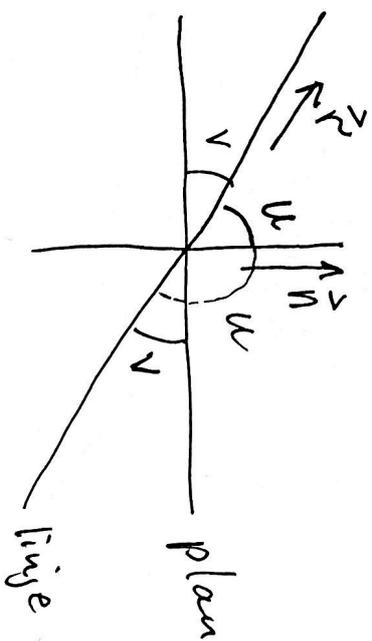
$$\vec{v}_1 \cdot \vec{v}_2 = |\vec{v}_1| |\vec{v}_2| \cos v.$$

$$2 - 6 - 8 = \sqrt{2^2 + (-3)^2 + 4^2} \sqrt{1^2 + 2^2 + 2^2} \cos v$$

$$-12 = \sqrt{29 \cdot 9} \cos v$$

$$v = \arccos\left(\frac{-12}{\sqrt{261}}\right) = \arccos(-0.74278\dots) \\ = 137.968^\circ$$

Vinkelen mellem linjerne med retningsvektorer \vec{v}_1 og \vec{v}_2 er derfor $180^\circ - v = 42.031^\circ$.

$$v = 90^\circ - u \quad 0 \leq u \leq 90^\circ$$

$$v = u - 90^\circ \quad 90^\circ \leq u \leq 180^\circ$$

$$v = |90^\circ - u|$$

Vinkelen u mellem

retningsvektoren og normalvektoren

$$\vec{r} = [2, 2, 1] \text{ til linje}$$

$$\vec{n} = [2, -3, 0] - \text{plan}$$

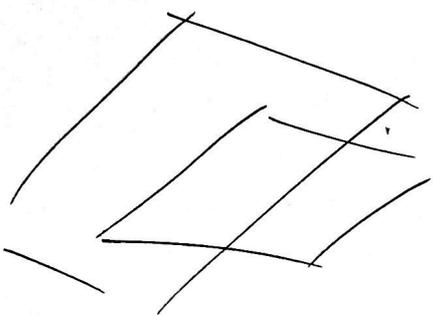
er:

$$|\vec{r}|/|\vec{n}| \cos u = \vec{r} \cdot \vec{n} = 2 \cdot 2 + 2(-3) = -2$$

$$\cos u = \frac{-2}{\sqrt{9} \sqrt{13}} = \frac{-2}{3\sqrt{13}}$$

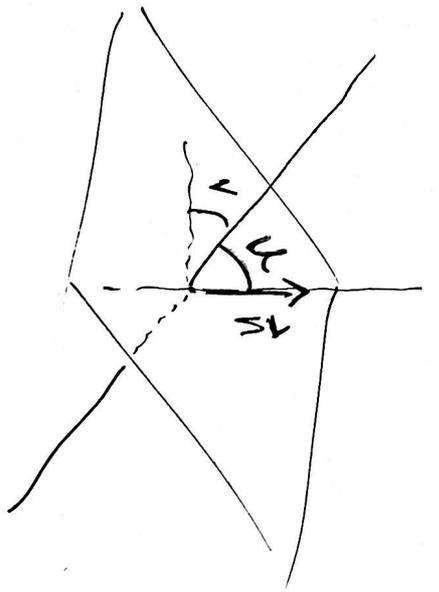
$$u = \arccos\left(\frac{-2}{3\sqrt{13}}\right) = 100.655^\circ$$

$$v = |90^\circ - u| = u - 90^\circ = \underline{10.655^\circ}$$

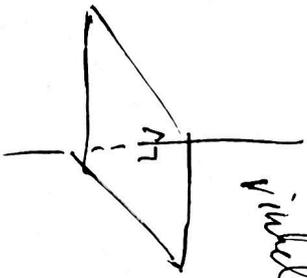

Vinkelen mellem to plan er

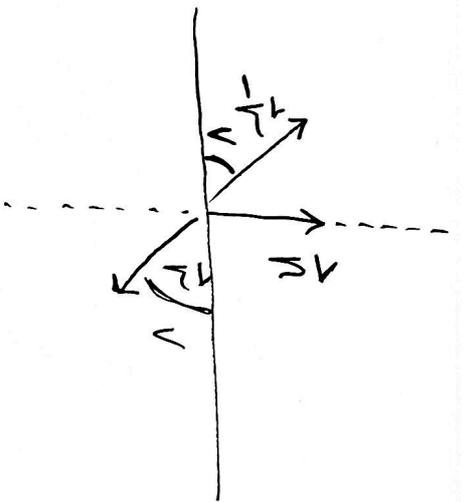
vinkelen mellem linjerne som er parallelle til normalvektorerne til planene.

vinkel 90°

vinkel 0° .

90° - vinkelen mellom

\vec{n} og \vec{v}

retningsvektor
til linjen

Normalvektor
til planet

Oppgave

Finne vinkelen mellom
planet

$$2x - 3y = 5$$

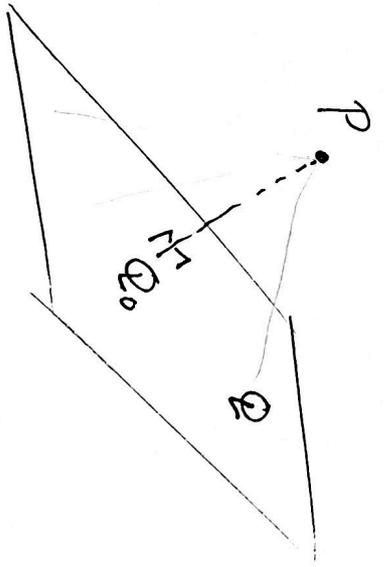
og linjen

$$[x, y, z] = [2, 2, 1]t + \vec{0}$$

\vec{v} retningsvektor
til linjen.

$$2x - 3y = [2, -3, 0] \cdot [x, y, z] = 5 = [2, -3, 0] \cdot [1, -1, 0]$$

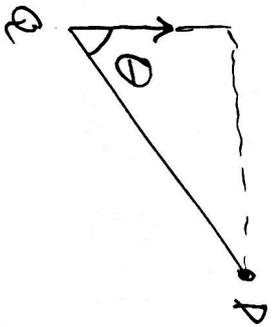
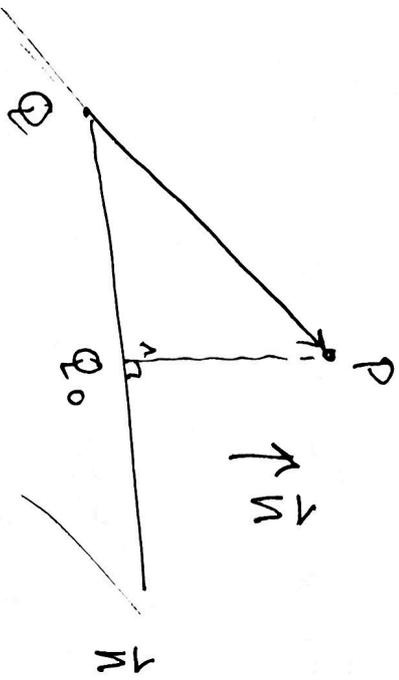
Normalvektor til planet.

plan.

Min $|PQ|$ = afstanden mellem P og planet.

Dette er afstanden $|PQ_0|$ hvor $\vec{Q_0P}$ står vinkelret på planet.

$\vec{Q_0P}$ er komponenten til \vec{QP} langs normalvektor \vec{n} .

$$|\vec{Q_0P}| = |\vec{QP}| |\cos \theta|$$

$$\cos \theta = \frac{|\vec{n} \cdot \vec{QP}|}{|\vec{n}| |\vec{QP}|} = \frac{|\vec{n} \cdot \vec{QP}|}{|\vec{n}| |\vec{QP}|}$$

$$|\vec{Q_0P}| = \frac{|\vec{n} \cdot \vec{QP}|}{|\vec{n}|}$$

Eksempel

Plan

$$2x - y + 2z = 6$$

punkt $Q(1, 2, 3)$ er i planet
det er også $(3, 0, 0) \dots$

Find vektorerne mellem planet og punktet $P(1, 1, 1)$

$$\vec{QP} = \vec{OP} - \vec{OQ} = [1, 1, 1] - [1, 2, 3] = [0, -1, -2]$$
$$= -[0, 1, 2].$$

Normalvektor til planet $\vec{n} = [2, -1, 2]$

Avstanden er

$$\frac{|\vec{n} \cdot \vec{QP}|}{|\vec{n}|} = \frac{|-(0 - 1 + 4)|}{\sqrt{4 + 1 + 4}}$$
$$= \frac{|-3|}{\sqrt{9}} = \underline{\underline{3}} = \underline{\underline{1}}$$

Alternativt: Parameteriserer linjen gennem P med retningsvektor \vec{n}

$$\underline{\underline{[x, y, z]}} = [2, -1, 2]t + [1, 1, 1]$$

\vec{OQ} \vec{OP}

Sætter inn i ligningen for plan og undersøker hvor vi
treffer planet

$$2(2t+1) - (-t+1) + 2(2t+1) = 6$$
$$4t+2 + t-1 + 4t+2 = 6$$

$$9t = 6 - 3 = 3$$

$$t = \frac{3}{9} = \frac{1}{3}.$$

$$\vec{QP} = \vec{OP} - \vec{OQ_0} = -\vec{n}t = -\frac{1}{3}[2, -1, 2]$$

$$|\vec{QP}| = \frac{1}{3} \sqrt{2^2 + (-1)^2 + 2^2} = \frac{3}{3} = \underline{\underline{1}}$$

Avstanden mellom

$$ax + by + cz = d$$

og origo er lik

$$\frac{|d|}{|[a, b, c]|}$$

$$= \frac{|d|}{\sqrt{a^2 + b^2 + c^2}}$$

Alternativt

$$ax + by + cz + d = 0$$

Avstanden mellan
planet og (x, y, z)

$$\frac{|ax + by + cz + d|}{\sqrt{a^2 + b^2 + c^2}}$$

Avstanden mellom

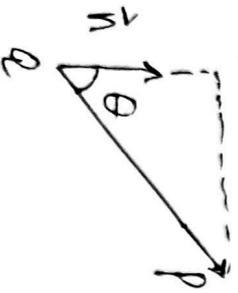
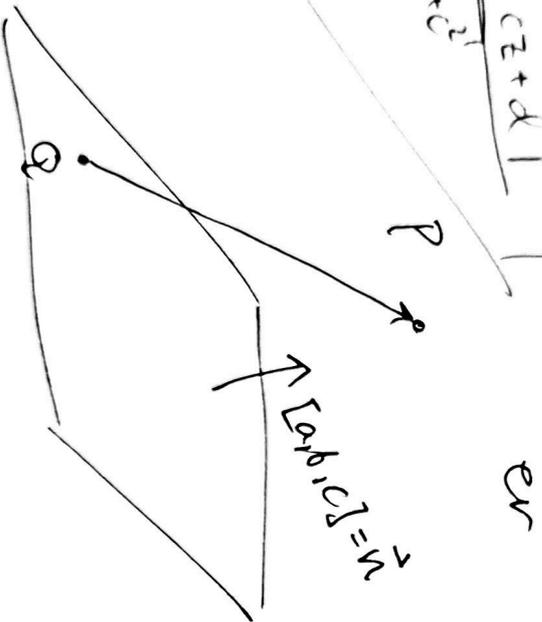
planet gitt ved

$$ax + by + cz = d$$

$$P_0(x_0, y_0, z_0)$$

$$\frac{|ax_0 + by_0 + cz_0 - d|}{\sqrt{a^2 + b^2 + c^2}}$$

og punkthet

$$\frac{\vec{n} \cdot \vec{QP}}{|\vec{n}|} = \frac{|\vec{n}| |QP| \cdot \cos \theta}{|\vec{n}|} = |QP| \cos \theta$$

for absolut verdier.

Dette gir formelen overfor.

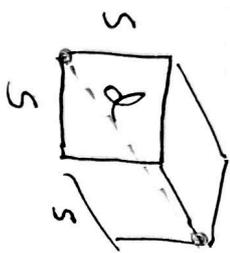
$$\frac{|\vec{QP} \cdot \vec{n}|}{|\vec{n}|} = \frac{|(\vec{OP} - \vec{OQ}) \cdot \vec{n}|}{|\vec{n}|}$$

$$Q \text{ i planet: } \vec{OQ} \cdot \vec{n} = d$$

oblig 5

Ta gjerne med figurer, enhetsidder ...

1.e)

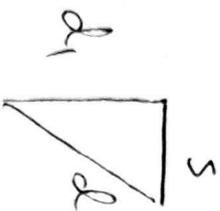
$$d = 2\sqrt{3}$$

Pythagoras gir

$$d_1^2 = \sqrt{s^2 + s^2} = \sqrt{2s^2}$$

$$d_1 = \sqrt{2} s$$

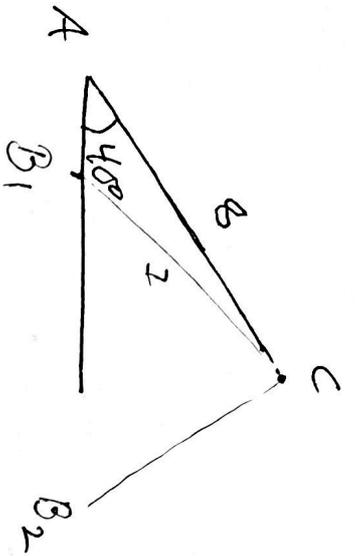
$$d = \sqrt{s^2 + d_1^2} = \sqrt{s^2 + 2s^2} = \sqrt{3s^2} = \underline{\underline{\sqrt{3} s}}$$

$$s = 2$$

$$\underline{\underline{V = 8}}$$

$$A = 4 \cdot 6 = \underline{\underline{24}}$$

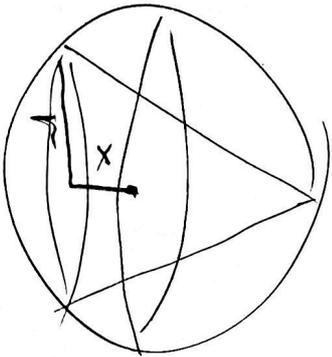
2e)

Typisk er bare B_2 fremst
 B_1 er glemt.

4c) Minst én vinkel som er 30° (ikke bare ~~bedre~~vis
 én vinkel).

5

$$r^2 + x^2 = R^2$$

Areal grunnflate $\pi R^2 = \pi (R^2 - x^2)$

høyden $h = R + x$

Volum $V = \frac{\pi}{3} (R^2 - x^2)(R + x)$

$$V'(x) = 0 \dots$$

$$\tan \theta = \frac{20}{I}$$

$$\theta = \tan^{-1} \theta I$$

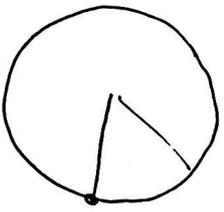
$$20 + I = 62 \text{ cm}$$

$$2I \tan \theta + I = 62 \text{ cm}$$

$$I (1 + 2 \tan \theta)$$

$$I = \frac{62 \text{ cm}}{1 + 2 \tan \theta}$$

[0, 2\pi]

0 og 2\pi

9 a) $\sin^2 v = \frac{1}{2}$

gir

$$\sin v = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

og $\sin v = \frac{-1}{\sqrt{2}}$ (ofte glemt)

las begge og kombiner løsningene (union)

$$X^2 = (4 =) a \quad \text{likning}$$

$$|X| = \sqrt{X^2} = \sqrt{a}$$

så

$$X = \sqrt{a}$$

$$\text{eller } X = -\sqrt{a}$$

Løsningen er \sqrt{a} og $-\sqrt{a}$.

10

$$\arcsin X = 0.3786$$

$$X = \sin(0.3786)$$

↑
radianer.

vinkel!

en heler radianer
(altså her ikke
 0.3786°)

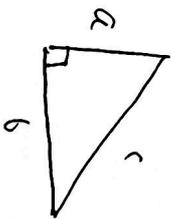
11 a)

$$\sqrt{3} \sin x + \cos x > 0$$

$$\cos x (\sqrt{3} \tan x + 1) > 0$$

(samt uløst $\cos x = 0$!)

Det var nok uendelig bra og cos- og sin setning.

cos setning \rightarrow Pythagoras

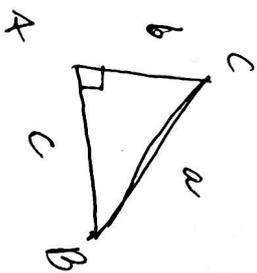
$$a^2 + b^2 - 2ab \cos(90^\circ) = c^2$$

$$\frac{a}{\sin A} = \frac{a}{\sin 90^\circ} = a = \frac{b}{\sin B} = \frac{c}{\sin C}$$

Sier bare at

$$b = a \sin B \text{ og } c = a \sin C$$

definisjon av sinus.

7 etc

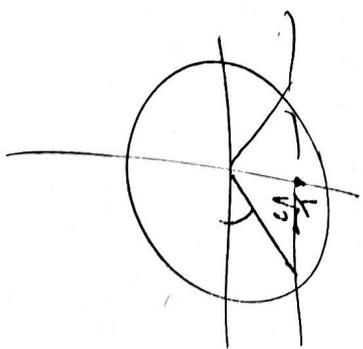
Fåring av oppg. med trig. likninger

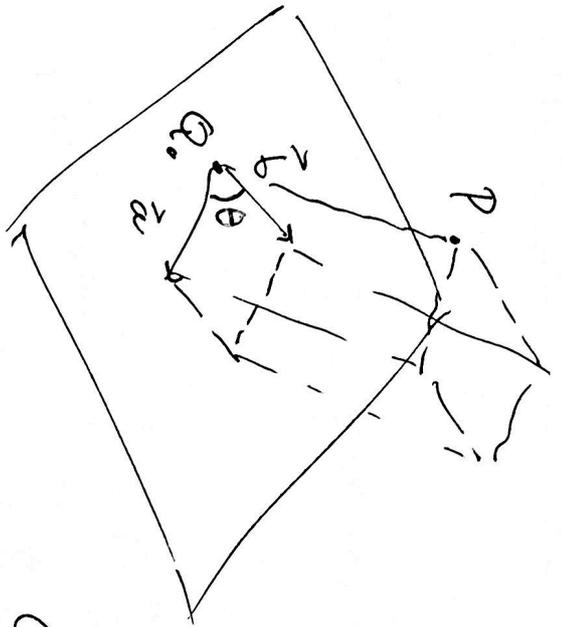
$$\sin v = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$v = \cancel{\arcsin\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)} = 45^\circ + 360^\circ \cdot n$$

$$v_2 = 180^\circ - \arcsin\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right) + 360^\circ \cdot n$$

$$= \underline{135^\circ + 360^\circ \cdot n}$$

Plan
parametrisering

$$\vec{OQ_0} = s\vec{a} + t\vec{b} + \vec{OQ_0}$$

$$s, t \in \mathbb{R}$$

Astanden fra P til planet er høyden i parallelepipedet
 utpunkt av \vec{a} , \vec{b} og $\vec{OQ_0}$ med grunnflate parallelogram
 utpunkt av \vec{a} og \vec{b} .

$$\begin{aligned} \text{høyden } h &= \frac{\text{Volum parallelepiped}}{\text{areal parallelogram}} \\ &= \frac{\vec{OQ_0} \cdot \vec{n}}{|\vec{n}|} \\ &= \frac{|\vec{OQ_0} \cdot (\vec{a} \times \vec{b})|}{|\vec{a} \times \vec{b}|} \end{aligned}$$

($\vec{a} \times \vec{b} = \vec{n}$ er en normalvektor til planet)

Oppg. Et punkt $P(-2, 3, 5)$

Plan parametrisert som

$$\begin{cases} x = 5 + t + 1 \\ y = -2s + 3t + 4 \\ z = 4s - t - 2 \end{cases}$$

$s, t \in \mathbb{R}$

Finne avstanden fra P til planet.

$$\vec{b} = [1, 3, -1]$$

utgjennet planet

$$\vec{a} = [1, -2, 4]$$

En normalvektor

$$\vec{a} \times \vec{b} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 1 & -2 & 4 \\ 1 & 3 & -1 \end{vmatrix}$$

$$\vec{n} = \begin{vmatrix} -2 & 4 & -1 \\ 3 & -1 & 1 \\ 1 & 1 & 3 \end{vmatrix}$$

$Q(1, 4, -2)$ ligger

i planet $s = z = 0$.

$$Q.P = OP - OQ$$

$$= [-2, 3, 5] - [1, 4, -2]$$

$$Q.P = [-3, -1, 7]$$

$$\begin{aligned} &= [2-12, -(-1-4), 3-(-2)] \\ &= [-10, 5, 5] = 5[-2, 1, 1] \end{aligned}$$

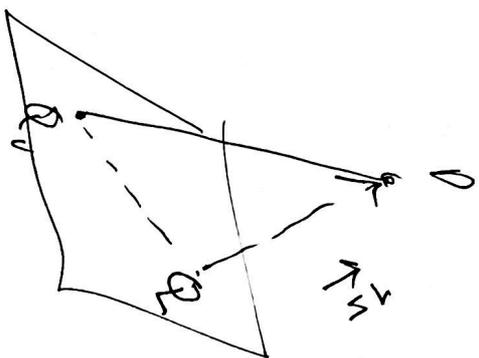
Benytte $\vec{n} = [-2, 1, 1]$

$$|Q.P \cdot [-2, 1, 1]|$$

$$= \frac{|6 - 1 + 7|}{\sqrt{4 + 1 + 1}}$$

$$= \frac{12}{\sqrt{6}} = \underline{\underline{2\sqrt{6}}}$$

Avstanden fra P til planet:

Finna punktet Q i planet nærmest P .
 \vec{OQ} langes \vec{n}

$$\vec{OQ} = \text{komponenten til } \vec{OP} \text{ langs } \vec{n}$$

$$\vec{OP} - \vec{OQ} = \frac{\vec{OP} \cdot \vec{n}}{|\vec{n}|^2} \vec{n}$$

$$\text{Så } \vec{OQ} = \vec{OP} - \frac{\vec{OP} \cdot \vec{n}}{|\vec{n}|^2} \vec{n}$$

$$= [-2, 3, 5] - \frac{12}{6} [-2, 1, 1]$$

$$= [-2, 3, 5] - [-4, 2, 2]$$

$$\vec{OQ} = \underline{\underline{[2, 1, 3]}} \quad \underline{\underline{Q(2, 1, 3)}}$$

(Løsning for punkt)

$$-2x + y + z = -2(1) + 4 + (-2) = 0$$

Q ligger i planet

Planet går gennem $O(0,0,0)$.